O'ZBEK XALQ OG'ZAKI IJODIDA UCHRAYDIGAN TOPONIMLARNING LINGVOKULTUROLOGIK TALQINI

Ne'matova Jahonbibi
TerDPI O'zbek tili va adabiyoti
yo'nalishi 4-kurs talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada o'zbek xalq og'zaki ijodida uchraydigan toponimlarning lingvokulturologik talqini ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Xalq dostonlari, ertaklar, rivoyatlar, afsonalar, maqollar va qo'shiqlarda qo'llanadigan joy nomlarining faqat geografik belgi emas, balki xalqning tarixiy xotirasi, milliy dunyoqarashi, qadriyatlar tizimi, etnik tasavvuri va madaniy tafakkurini ifodalovchi lingvomadaniy birlik ekani asoslanadi. Maqolada Samarqand, Buxoro, Xorazm, Farg'ona, Turkiston, Ko'hi Qof, Chimyon, Boysun, Surxon, Amudaryo, Sirdaryo kabi toponimlarning folklor matnlarida ramziy, tarixiy, estetik va ma'naviy vazifa bajarishi yoritiladi. Shuningdek, toponimlarning xalq og'zaki ijodida makon, xotira, muqaddaslik, safar, sinov, vatanga muhabbat va milliy o'zlik tushunchalarini ifodalashdagi o'rni ochib beriladi.

Kalit so'zlar: toponim, xalq og'zaki ijodi, lingvokulturologiya, joy nomlari, folklor, tarixiy xotira, milliy qadriyat, madaniy kod, makon obrazi, etnik tafakkur.

Аннотация. В данной статье научно-теоретически анализируется лингвокультурологическая интерпретatsiя топонимов, встречающихся в узбекском устном народном творчестве. Обосновывается, что названия мест, употребляемые в народных дастанах, сказках, преданиях, легендах, пословицах и песнях, являются не только географическими обозначениями, но и лингвокультурными единицами, выражающими историческую память народа, natsиональное мировоззрение, систему ценностей, этнические

представления и культурное мышление. В статье рассматриваются символические, исторические, эстетические и духовные функции таких топонимов, как Самарканд, Бухара, Хорезм, Фергана, Туркестан, Кухи Каф, Чимган, Байсун, Сурхон, Амударья, Сырдарья в фольклорных текстах. Также раскрывается роль топонимов в выражении понятий пространства, памяти, святости, пути, испытания, любви к Родине и natsionalьной идентичности.

Ключевые слова: топоним, устное народное творчество, лингвокультурология, географические названия, фольклор, историческая память, natsionalьная ценность, культурный код, образ пространства, этническое мышление.

Abstract. This article provides a scientific and theoretical analysis of the linguoculturological interpretation of toponyms found in Uzbek oral folklore. It argues that place names used in folk epics, fairy tales, legends, myths, proverbs, and songs are not merely geographical markers, but linguocultural units that reflect the historical memory, national worldview, value system, ethnic imagination, and cultural thinking of the people. The article examines the symbolic, historical, aesthetic, and spiritual functions of such toponyms as Samarkand, Bukhara, Khorezm, Fergana, Turkestan, Mount Qaf, Chimgan, Boysun, Surkhan, Amudarya, and Syrdarya in folklore texts. It also reveals the role of toponyms in expressing the concepts of space, memory, sacredness, journey, trial, patriotism, and national identity.

Keywords: toponym, oral folklore, linguoculturology, place names, folklore, historical memory, national value, cultural code, image of space, ethnic worldview.

O‘zbek xalq og‘zaki ijodi millatning tarixiy xotirasi, dunyoqarashi, ruhiyati, qadriyatlari va madaniy tajribasini o‘zida mujassam etgan boy ma’naviy merosdir.

Unda xalqning hayot tarzi, urf-odatlari, orzu-intilishlari, ezgulik va yovuzlik haqidagi qarashlari, Vatan, el-yurt, ajdodlar xotirasi va muqaddas makon haqidagi tasavvurlari badiiy shaklda ifodalanadi. Shu jihatdan folklor matnlarida uchraydigan toponimlar — ya'ni joy nomlari — oddiy geografik atama emas, balki xalq tafakkurining muhim lingvomadaniy belgilaridan biri hisoblanadi. Toponimika joy nomlarining paydo bo'lishi, shakllanishi, ma'nosi, tarixiy taraqqiyoti va qo'llanish xususiyatlarini o'rganuvchi soha bo'lib, u tilshunoslik, tarix, geografiya, etnologiya va madaniyatshunoslik bilan uzviy bog'liqdir. "O'zbekiston joy nomlarining izohli lug'ati"da ham mamlakatimizdagi joy nomlari mazmunan boy va tarixiy ahamiyatga ega ekani, lug'atning asosiy maqsadi katta obyektlar hamda tarixiy va zamonaviy nomlarning ma'nolarini aniqlashga qaratilgani qayd etiladi.

Lingvokulturologik yondashuvda esa toponimlar til birligi sifatida emas, balki madaniy xotira, milliy qadriyat, tarixiy tajriba va xalq dunyoqarashini ifodalovchi belgi sifatida o'rganiladi. Zamonaviy tadqiqotlarda ham toponimlar xalqning tarixiy, madaniy, ijtimoiy va etnik xususiyatlarini aks ettiruvchi leksik qatlam sifatida baholanadi; ularni lingvokulturologik nuqtayi nazardan o'rganish til, madaniyat va milliy dunyoqarash o'rtasidagi aloqani ochishga xizmat qiladi.[1] O'zbek xalq og'zaki ijodida toponimlar turli janrlarda uchraydi. Xalq dostonlarida ular qahramon safarining yo'nalishini, jang maydonini, qabila yoki elat yashagan hududni bildirsa, ertaklarda sehrli makon, sinov joyi yoki orzu qilingan manzilni ifodalaydi. Rivoyat va afsonalarda toponimlar ko'pincha muayyan joyning kelib chiqishi, tarixiy voqea, avliyo, qahramon yoki ajdodlar xotirasi bilan bog'liq holda

[1] Lingvokulturologik yondashuvda toponimlar xalq madaniyati, tarixiy xotirasi va milliy dunyoqarashini ifodalovchi til birliklari sifatida talqin qilinadi.

talqin qilinadi. Maqol va qo‘shiqlarda esa ular xalq hayoti, turmush tajribasi, safar, sog‘inch, Vatan va el-yurt tushunchalarini ifodalashga xizmat qiladi.

Folklor matnlaridagi toponimlarning lingvokulturologik ahamiyati, avvalo, ularning tarixiy xotira bilan bog‘liqligida namoyon bo‘ladi. Samarqand, Buxoro, Xiva, Xorazm, Turkiston kabi joy nomlari xalq ongida shunchaki shahar yoki hudud nomi emas, balki ilm-ma’rifat, davlatlilik, qadimiy madaniyat, savdo-sotiq, hunarmandchilik, din, urf-odat va tarixiy shon-shuhrat ramzi sifatida yashaydi. Bunday toponimlar folklor matnida qo‘llanganda xalqning o‘tmishga munosabati, tarixiy faxri va madaniy xotirasi ham faollashadi. Masalan, Buxoro nomi xalq og‘zaki ijodida ko‘pincha ilm, din, ziyorat, madaniyat va qadimiylik tushunchalari bilan bog‘liq holda keladi. Samarqand esa shon-shuhrat, saltanat, me’moriy go‘zallik, tarixiy ulug‘vorlik va madaniy markaz sifatida tasavvur qilinadi. Xorazm toponimi esa qadimiy sivilizatsiya, dostonchilik an’anasi, baxshichilik, san’at va tarixiy ildizlar bilan bog‘langan holda xalq ongida mustahkam o‘rin egallagan. Demak, bu kabi joy nomlari folklorda madaniy kod vazifasini bajaradi.

Xalq dostonlarida toponimlar qahramonlik harakati va epik makonni tashkil etuvchi muhim vosita hisoblanadi. “Alpomish”, “Go‘ro‘g‘li”, “Rustamxon”, “Kuntug‘mish” kabi dostonlarda joy nomlari qahramonning tug‘ilgan yurti, safarga chiqqan manzili, jang qilgan hududi yoki sevgan yoriga yetishish yo‘lidagi sinov makonini ifodalaydi. Bunday toponimlar epik voqelikni konkretlashtiradi, qahramon harakatini milliy-geografik tasavvur bilan bog‘laydi va asarning xalqona ruhini kuchaytiradi. “Alpomish” dostonida Boysun-Qo‘ng‘irot muhiti xalq hayoti, urug‘-qabila munosabatlari, el-yurt tushunchasi va qahramonlik idealining markazi sifatida gavdalanadi. Boysun nomi nafaqat geografik hudud, balki qahramonning ildizi, nasl-nasabi, el oldidagi burchi va Vatan tuyg‘usi bilan bog‘liq ramziy

makondir. Alpomishning eldan ajralishi, safarga chiqishi va yana yurtga qaytishi epik syujetda makon almashinuvi orqali xalqning "el-yurtga sadoqat" haqidagi qadimiy qarashlarini ifodalaydi. O'zbek folklorida "Turkiston" toponimi ham keng madaniy ma'noga ega. U faqat ma'muriy yoki geografik hududni emas, balki turkiy xalqlarning tarixiy vatani, umumiy madaniy makoni, diniy-ma'rifiy muhit va milliy birdamlik ramzi sifatida anglanadi. Shu sababli xalq qo'shiqlari, rivoyatlar va tarixiy xotira bilan bog'liq matnlarda Turkiston nomi o'zlik, e'tiqod va ajdodlar merosi bilan bog'liq ma'nolarni ifodalaydi.

Ertaklarda uchraydigan toponimlar ko'pincha real geografik makondan ko'ra sehrli, ramziy va xayoliy dunyoni ifodalaydi. Masalan, Ko'hi Qof, yetti tog' orti, yetti daryo narigi tomoni, devlar mamlakati, pari yurti kabi makon nomlari ertak qahramonining sinovdan o'tishi, jasorat ko'rsatishi, ezgulik sari harakatlanishi va baxtga erishish yo'lini belgilaydi. Bu toponimik birliklar xalqning olam tuzilishi, uzoq makon, xavfli hudud, sirli dunyo haqidagi mifopoetik tasavvurlarini aks ettiradi. Ko'hi Qof obrazi turkiy va sharq xalqlari og'zaki ijodida ko'p uchraydigan xayoliy toponimlardan biridir. U ertaklarda oddiy tog' nomi emas, balki inson borib yetishi qiyin bo'lgan, sehrli kuchlar yashaydigan, qahramon sinovga duch keladigan makon sifatida namoyon bo'ladi. Lingvokulturologik jihatdan Ko'hi Qof xalq tafakkurida "olam chegarasi", "noma'lum dunyo", "sinov maydoni" va "mo'jizaviy makon" tushunchalarini mujassamlashtiradi. Rivoyat va afsonalarda toponimlar ko'pincha etiologik vazifa bajaradi, ya'ni muayyan joy nomining kelib chiqishini izohlashga xizmat qiladi. Xalq orasida ayrim tog', qishloq, daryo, buloq, ziyoratgoh yoki qadimiy maskanlarning nomi haqida turli rivoyatlar mavjud. "O'zbekiston joy nomlarining izohli lug'ati"ga oid manbalarda ham joy nomlari haqida xalq orasida turli izohlar, sharhlar, talqinlar va rivoyatlar mavjudligi qayd

etiladi. Masalan, "Chashma", "Buloq", "Oqtepa", "Qoratepa", "Ko'ktepa", "Qiziljar", "Yettisuv", "Qo'shko'prik" kabi toponimlar xalq tasavvurida tabiat, rang, shakl, son, suv, tog' va tarixiy voqea bilan bog'liq holda izohlanadi. Bunday nomlar semantik jihatdan oddiy ko'rinsa-da, ularning ortida xalqning tabiatni kuzatish tajribasi, ranglarga munosabati, makonni nomlashdagi obrazli tafakkuri va tarixiy xotirasi yotadi.

O'zbek toponimlarida rang bildiruvchi so'zlar ham muhim lingvokulturologik yukga ega. "Oq", "qora", "ko'k", "qizil", "sariq" kabi rang komponentlari joy nomlarida nafaqat tashqi belgini, balki qadimiy dunyoqarash, tomon, muqaddaslik, kuch, qadimiylik yoki boshqa madaniy semalarni ifodalashi mumkin. Onomastik tadqiqotlarda ham rang bildiruvchi so'zlar onomastik birliklarda o'ziga xos ma'nolar kasb etishi, masalan, "qora" komponenti ayrim toponimlarda tomon yoki boshqa ramziy ma'nolar bilan bog'lanishi ko'rsatiladi. Xalq og'zaki ijodida gidronimlar — ya'ni daryo, ko'l, buloq, ariq, soy nomlari ham alohida ahamiyatga ega. Amudaryo, Sirdaryo, Zarafshon, Surxon, Qashqadaryo kabi nomlar xalq tasavvurida hayot manbai, baraka, rizq, safar, chegara, tiriklik va tarixiy makon belgisi sifatida gavdalanadi. Daryo obrazi ko'pincha vaqt oqimi, taqdir, ajralish, qaytish yoki yurtni bog'lovchi tabiiy kuch sifatida talqin qilinadi.[2] Masalan, Amudaryo va Sirdaryo nomlari xalq tarixida katta sivilizatsion ahamiyatga ega bo'lgan suv havzalari bilan bog'liq. Ular folklorda ham keng makon, uzoq yo'l, hayot manbai, yurtlar oralig'i va taqdir yo'li ma'nolarida qo'llanishi mumkin. Daryo nomlarining bunday poetik vazifasi xalqning suvga bo'lgan qadimiy munosabati, dehqonchilik madaniyati va tiriklik haqidagi tasavvurlari bilan bevosita bog'liq.

[2] Gidronimlar xalq tasavvurida hayot, baraka, safar, chegara, tiriklik va taqdir oqimi kabi ma'nolarni anglatadi.

Toponimlar xalq og‘zaki ijodida Vatan tushunchasini ifodalashda ham muhim vosita sanaladi. Qahramon o‘z yurtidan uzoqlashganda yoki safarga chiqqanda, uning tug‘ilgan joyi nomi sog‘inch, burch, sadoqat va qaytish istagini uyg‘otadi. Shu jihatdan folklor matnlarida joy nomi ko‘pincha lirik-psixologik vazifa bajaradi: u qahramon qalbidagi yurt sog‘inchi, ota-ona xotirasi, el oldidagi mas’uliyat va vatanga muhabbatni ifodalaydi. Maqollarda toponimlar xalq tajribasi va madaniy bahosini ifodalovchi ixcham birlik sifatida keladi. Ayrim maqollarda shahar, qishloq, el, vodiy yoki daryo nomlari muayyan fazilat, mashhurlik, uzoqlik, boylik, hunar yoki hayotiy saboq bilan bog‘lanadi. 2026-yilda chop etilgan bir maqolada ham o‘zbek va xitoy maqollari tarkibidagi toponimlar shunchaki geografik birlik emas, balki xalqning tarixiy xotirasi, qadriyatlari va dunyoqarashini ifodalovchi madaniy semalar sifatida tadqiq etilgani qayd etiladi.

Folklordagi toponimlarning yana bir xususiyati shundaki, ular ko‘pincha etnik xotira bilan bog‘liq bo‘ladi. Urug‘, qabila, elat yoki qadimiy aholi punktlari nomlari xalqning kelib chiqishi, nasl-nasabi, ko‘chish yo‘llari, tarixiy joylashuvi va madaniy aloqalari haqida ma’lumot beradi. Toponimlar tarkibidagi turkiy, fors-tojik, arabcha, mo‘g‘ulcha yoki boshqa til unsurlari esa xalqning tarix davomida boshqa elatlar bilan aloqada bo‘lganini ko‘rsatadi. Surxondaryo, Qashqadaryo, Farg‘ona, Xorazm, Zarafshon kabi makroto‘ponimlar xalq og‘zaki ijodida hududiy madaniyat va lokal o‘zlikni ham ifodalaydi. Har bir hudud nomi o‘ziga xos qo‘shiq, dostonchilik maktabi, urf-odat, sheva, kiyinish, mehnat madaniyati va tarixiy xotira bilan bog‘liq holda idrok etiladi. Shu bois folklor matnidagi joy nomi ko‘pincha xalqning muayyan hududga oid madaniy portretini yaratadi.

Boysun toponimi bunga yorqin misol bo‘la oladi. Boysun xalq og‘zaki ijodida qahramonlik, qadimiylik, tog‘ madaniyati, baxshichilik, marosim va urf-

odatlar bilan bog‘liq makon sifatida tasavvur qilinadi. “Alpomish” dostoni bilan bog‘liq epik xotirada Boysun faqat geografik joy emas, balki o‘zbek xalqining qahramonlik ideali, el-yurtga sadoqat va milliy ruhining ramziy markazlaridan biri sifatida talqin etiladi.[3] Toponimlarning lingvokulturologik talqinida ularning ramziy ma’nosi alohida ahamiyatga ega. Masalan, “tog‘” komponentli toponimlar ko‘pincha balandlik, mustahkamlik, sinov, himoya va ulug‘vorlikni; “buloq” komponentli nomlar hayot, poklik, baraka va tiriklikni; “tepa” komponentli nomlar qadimiy manzil, tarixiy qatlam yoki ajdodlar izi ma’nosini; “soy” va “daryo” komponentlari esa oqim, hayot, harakat va vaqt tushunchalarini ifodalashi mumkin.

Folklor matnida toponimlar makon kategoriyasini shakllantiradi. Badiiy makon real, tarixiy, mifologik yoki ramziy bo‘lishi mumkin. Real toponimlar matnni xalq hayoti bilan bog‘lasa, mifologik toponimlar ertak va afsonaning sehrli olamini yaratadi. Tarixiy toponimlar xalq xotirasini tiklasa, ramziy toponimlar asarning g‘oyaviy-estetik mazmunini chuqurlashtiradi. Demak, folklordagi toponim faqat “qayer?” savoliga javob bermaydi, balki “bu joy xalq ongida nimani anglatadi?” degan savolga ham javob beradi. O‘zbek xalq og‘zaki ijodida toponimlar estetik vazifa ham bajaradi. Ular matnga milliy kolorit, tarixiy ruh, xalqona ohang va obrazlilik bag‘ishlaydi. Joy nomlarining qo‘llanishi voqeani aniq makonga bog‘laydi, qahramon harakatiga ishonchlilik beradi, o‘quvchi yoki tinglovchida tanish madaniy tasavvurlarni uyg‘otadi. Ayniqsa, doston va qo‘shiqlarda toponimlar ohang, ritm va poetik tasvirni kuchaytiruvchi vosita sifatida xizmat qiladi.

Toponimlar orqali xalqning muqaddas makon haqidagi qarashlari ham ifodalanadi. Ziyoratgohlar, avliyo nomlari bilan bog‘liq joylar, qadimiy

[3] Boysun toponimi xalq og‘zaki ijodida qahramonlik, baxshichilik, qadimiylik va el-yurtga sadoqat bilan bog‘liq ramziy makon sifatida talqin qilinadi.

qabristonlar, buloqlar, tog‘lar va tarixiy maskanlar folklor rivoyatlarida muqaddaslik semasini oladi. Bunday toponimlar xalqning diniy-e’tiqodiy qarashlari, ajdodlarga hurmati, tabiatni muqaddas bilish an’anasi va marosim madaniyati bilan bog‘liq. O‘zbek xalq og‘zaki ijodida joy nomlari ko‘pincha qahramonning ma’naviy kamoloti bilan ham bog‘lanadi. Qahramon bir joydan ikkinchi joyga safar qilar ekan, aslida uning ichki o‘sishi, sinovdan o‘tishi, jasorat topishi va maqsadiga yetishi ko‘rsatiladi. Shuning uchun doston va ertaklardagi yo‘l, tog‘, daryo, sahro, qal’a, shahar kabi makon nomlari voqea bayonining oddiy elementi emas, balki qahramonlik va kamolot konsepsiyasining tarkibiy qismidir. Lingvokulturologik tahlilda toponimlar xalqning “o‘z makoni” va “begona makon” haqidagi qarashlarini ham ochib beradi. Folklorda qahramonning o‘z yurti odatda mehr, tartib, qadriyat va el-yurt bilan bog‘liq bo‘lsa, begona makon sinov, xavf, kurash yoki noma’lumlik bilan bog‘lanadi. Bu qarama-qarshilik xalqning makonni madaniy jihatdan baholash usulini ko‘rsatadi.

Shuningdek, toponimlar xalq og‘zaki ijodida ijtimoiy xotira vazifasini bajaradi. Ular tarixiy janglar, ko‘chishlar, qahramonlar, avliyolar, qadimiy qishloqlar, hunarmandchilik markazlari va savdo yo‘llari haqidagi xotirani saqlaydi. Toponimlar o‘zgarishi yoki unutilishi xalq xotirasining ma’lum qatlamlari zaiflashishiga olib kelishi mumkin. Shu bois joy nomlarini o‘rganish nafaqat tilshunoslik, balki ma’naviy-ma’rifiy ahamiyatga ham ega.[4]

Xulosa qilib aytganda, o‘zbek xalq og‘zaki ijodida uchraydigan toponimlar xalqning tarixiy xotirasi, milliy dunyoqarashi, madaniy qadriyatlari va badiiy tafakkurini ifodalovchi muhim lingvomadaniy birliklardir. Ular doston, ertak, rivoyat, afsona, maqol va qo‘shiqlarda makon ko‘rsatish bilan cheklanmaydi; balki

[4] Toponimlarni o‘rganish xalqning tarixiy xotirasi, madaniy merosi va milliy o‘zligini anglashda muhim ilmiy-ma’rifiy ahamiyatga ega.

Vatan, el-yurt, muqaddaslik, tarixiy ildiz, safar, sinov, xotira va milliy o'zlik tushunchalarini badiiy ifodalashga xizmat qiladi. Toponimlarning lingvokulturologik talqini shuni ko'rsatadiki, har bir joy nomi xalq tafakkurida muayyan tarixiy, etnik, estetik va ma'naviy ma'nolarni mujassamlashtiradi. Samarqand, Buxoro, Xorazm, Turkiston, Boysun, Ko'hi Qof, Amudaryo, Sirdaryo kabi nomlar folklor matnida oddiy geografik belgi emas, balki xalqning o'zligini anglash, o'tmishni eslash va kelajak avlodlarga madaniy xotirani yetkazish vositasi sifatida namoyon bo'ladi. Shu ma'noda o'zbek xalq og'zaki ijodidagi toponimlarni o'rganish milliy til, madaniyat va tafakkur birligini anglashda muhim ilmiy ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. **O'zbekiston joy nomlarining izohli lug'ati**. Toshkent, 2022.
2. Qorayev S. **Toponimika**. Toshkent.
3. Qorayev S. **O'zbekiston viloyatlari toponimlari**. Toshkent.
4. Begmatov E. **O'zbek ismlari ma'nosi**. Toshkent.
5. Nafasov T. **O'zbekiston toponimlarining izohli lug'ati**. Toshkent.
6. Uluqov N. **O'zbek tili gidronimlarining tarixiy-lisoniy tadqiqi**. Toshkent.
7. Quronov D. **Adabiyotshunoslikka kirish**. Toshkent: Akademnashr.
8. Mukhtarova, M. S., Namozova, S. B., & Mardonova, L. U. (2023). A Lyrical View of History. *Journal of Law and Sustainable Development*, *11*(12), e2676.
9. Saidmuradova, S., & Madina, T. L. (2024). ALISHER NAVOIY SHE'RIYATI POETIKASI. *PEDAGOGS*, *57*(1), 147-152.
10. Xurramovna, Q. G., & Donaboyevna, S. M. (2025, November). " Layli va Majnun" dostonida onomastik birliklar. In *INTERNATIONAL CONFERENCE*

ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY (Vol. 2, No. 5, pp. 157-158).

11. Komilovna M. S. Hydronims Formed by the Method of Syntactic and Transonimization //World Bulletin of Social Sciences. – T. 37. – C. 16-18.
12. Dilshoda, A., Dilfuza, T., Muxlisa, M., & Dildora, A. (2025). MAXTUMQULI SHE'RIYATIDA HAYOTIYLIK. SHOKH LIBRARY, 1(11).
13. Abdurashidovich M. A. LINGUISTIC APPROACH TO NESTED DICTIONARIES AND THEIR HISTORICAL DEVELOPMENT //Multidisciplinary and Multidimensional Journal. – 2024. – T. 3. – №. 5. – C. 144-147.
14. Farida, X., To'xtayeva, D., Murtazayeva, M., & Abdurahmonova, D. (2025). "LISON UT-TAYR" DOSTONINING BOBLAR BO 'YICHA TASNIFI. *PEDAGOGIK ISLOHOTLAR VA ULARNING YECHIMLARI*, *17*(02), 117-121.
15. Najibullo, S., & Manzura, B. (2024). IMPORTANCE OF DIALECTS IN PLACE NAMES [J]. *International Multidisciplinary Journal for Research & Development*, *11*(02).
16. Raimnazarova Nasiba Xoliyarovna, Abduhakimova Shahlo Shuxratjon qizi. (2026). INGLIZ TILI SINFLARIDA O'QITUVCHI VA O'QUVCHI O'ZARO HAMKORLIGI NAZARLARI: DUXTAT TAHLILI. *Efiopiya xalqaro ko'p tarmoqli tadqiqotlar jurnali* , *13* (03), 1266–1270.
17. Iboralarni uslublarga ajratish mezonlari: nazariy va amaliy yondashuv (frazeologik birliklar stilistik tahlili asosida). (2025). *INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY*, *2*(6), 12-16.

18. Zafariddin, Temirov, and Xujanova Nasiba. "The Triumph of Light Over Darkness." *American Journal of Research in Humanities and Social Sciences*, vol. 33, 20 Feb. 2025, pp. 34-37.
19. Zebiniso, T. (2022). SIFAT SOZ TURKUMINING USLUBIY XUSUSIYATLARI. *Scientific Impulse*, *1*(4), 34-37.
20. Nodira Hamidova. (2024). G'AFUR G'ULOM HIKOYALARIDA SO'Z IJODKORLIGINING LISONIY-KOGNITIV TAHLILI. *PEDAGOGS*, *57*(1), 139–142.